COFNODION CYFARFOD Y PWYLLGOR LLYWODRAETHU AC ARCHWILIO A GYNHALIWYD AR FFURF HYBRID YN SIAMBR Y CYNGOR - SWYDDFEYDD DINESIG, STRYD YR ANGEL, PEN-Y-BONT AR OGWR CF31 4WB DDYDD IAU, 25 IONAWR 2024 AM 10:00

Presennol

G Chapman – Cadeirydd (aelod lleyg)

M L Hughes   S J Bletsoe   RM Granville

Yn bresennol yn rhithiol

C Davies   SJ Griffiths   A Williams   AJ Williams

Aelodau Lleyg:

B Olorunnisola
A Bagley

Ymddiheuriadau am Absenoldeb

Dim

Swyddogion:

Carys Lord	Prif Swyddog – Cyllid, Perfformiad a Newid
Deborah Exton	Dirprwy Bennaeth Cyllid
Nigel Smith	Rheolwr Grŵp - Prif Gyfrifydd
Eilish Thomas	Rheolwr Cyllid – Rheoli Ariannol a Chau
Martin Morgans	Pennaeth Gwasanaethau Partneriaeth
Alex Rawlin	Rheolwr Polisi Corfforaethol a Materion Cyhoeddus
Anthony Veale	Archwilio Cymru (Allanol)

Andrew Wathan	Pennaeth y Gwasanaeth Archwilio Mewnol Rhanbarthol (GAMRh)
David Williams	Archwilio Cymru (Allanol)
Kate Pask	Swyddog Gwella Corfforaethol – Perfformiad
Stephen Griffiths	Swyddog Craffu Dros Dro / Swyddog Gwasanaethau Democrataidd – Pwyllgorau
Oscar Roberts	Prentis Gweinyddiaeth Busnes – Gwasanaethau Democrataidd

Datganiadau o Fuddiant

Dim

122. Cymeradwyo'r cofnodion

Penderfyniad	PENDERFYNWYD: Y dylid cymeradwyo cofnodion y cyfarfod ar 9 Tachwedd 2023 fel cofnod gwir a chywir.
Dyddiad y Penderfyniad	25 Ionawr 2024

123. Cofnod Gweithredu'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio

Penderfyniad	Roedd yr adroddiad hwn yn rhoi diweddariad i Aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar gamau gweithredu dilynol y ceisiwyd amdanynt ar adroddiadau a materion a ystyriwyd gan y Pwyllgor. Rhoddodd Aelodau sylwadau ar nifer o faterion yn ymwneud ag Atodiad A o'r Cofnod Gweithredu, gan gynnwys y canlynol: • P'un a oedd dyddiad wedi cael ei gytuno hyd yma ar gyfer y cyflwyniad gan yr Adran Gwaith a Phensiynau. Nodwyd bod swyddogion yn dal i geisio dod o hyd i ddyddiad addas. • Yr angen i benodi aelod lleyg newydd i'r Pwyllgor. Hysbyswyd yr Aelodau bod y gwaith papur gofynnol wedi cael ei gwblhau a bod yr hysbyseb ar fin cael ei gyhoeddi. • Gofynnodd Aelod am fewnbwn i'r trafodaethau ynghylch y briff prosiect ar gyfer archwilio materion

	llywodraethu mewn perthynas â'r Rhaglen Gyfalaf a gynlluniwyd gan y Gwasanaeth Archwilio Mewnol Rhanbarthol yn Chwarter 4. Gofynnodd Aelod arall a oedd amser i allu cwblhau'r gwaith hwn yn ystod Chwarter 4. Cadarnhaodd Pennaeth y Gwasanaeth Archwilio Mewnol Rhanbarthol bod yr adnoddau ar gael i wneud y gwaith hwn ac mai dim ond mireinio briff y prosiect oedd angen. Awgrymodd hefyd y byddai sylwadau'r Aelodau'n cael eu hystyried wrth gadarnhau'r briff. Fe wnaeth y Cadeirydd hefyd atgoffa Aelodau o rôl bwysig Craffu wrth edrych ar y maes gwaith hanfodol hwn. Cadarnhaodd Cadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Corfforaethol y byddai'n mynd i'r afael â'r mater hwn yn ystod cyfarfod nesaf y pwyllgor ar 30 Ionawr. • Cododd Aelod fater Cerbydau Ysgol a ph'un a oedd llythyr a anfonwyd gan y Cyfarwyddwr Addysg at bob ysgol ar gael i'w rannu gydag Aelodau. Nododd Pennaeth y Gwasanaeth Archwilio Mewnol Rhanbarthol y byddai'n gwirio hynny. Fe wnaeth y Cadeirydd nodi'n glir y byddai'r mater hwn yn derbyn sylw pellach yn ddiweddarach yn ystod y cyfarfod. • Rhoddwyd sylw hefyd i'r Strategaeth Drafnidiaeth Leol a'i dyfodol. Nododd Aelod bod y gyllideb arfaethedig yn awgrymu, drwy ryddhau dwy swydd gynllunio trafnidiaeth strategol wag, na fyddai unrhyw waith pellach yn cael ei wneud ar ddatblygu ein blaenoriaethau trafnidiaeth strategol. O ganlyniad, gallai hyn arwain at fethu â chydymffurfio â dyletswyddau statudol yn y maes hwn. Nododd Aelod arall bod y strategaeth drafnidiaeth leol sydd gan y Cyngor yn amlwg yn anghyraeddadwy. Mewn ymateb, nododd y Prif Swyddog - Cyllid, Perfformiad a Newid y byddai'r cynigion cyllidebol yn effeithio ar y gallu i gyflawni nifer o bethau y mae'r Cyngor wedi cytuno'n ffurfiol i'w gwneud. O ganlyniad, byddai angen mynd yn ôl ac adolygu rhai o'r dogfennau strategol ac ail-alinio ein dyheadau o fewn yr adnoddau sydd ar gael i ni. Atgoffodd y Rheolwr Polisi Corfforaethol a Materion Cyhoeddus yr Aelodau bod proses adolygu corfforaethol y tu ôl i'r gyllideb. <u>PENDERFYNWYD</u>: Bod y Pwyllgor wedi nodi'r Cofnod Gweithredu.
Dyddiad y Penderfyniad	25 Ionawr 2024

124. Diweddariad ar yr Olrheiniwr Rheoleiddio

Penderfyniad	Pwrpas yr adroddiad hwn yw rhoi diweddariad i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar yr Olrheiniwr Rheoleiddio. Mewn ymateb i'r adroddiad, bu Aelodau'n trafod y materion canlynol:

<table>
<tr><td></td><td>

Nododd Aelod bod y Cyngor mewn sefyllfa llawer gwell nawr nag yr oedd flwyddyn yn ôl o ran amlygrwydd a thryloywder, ac roedd yn dymuno diolch i swyddogion am wneud cynnydd da.
Tynnodd Aelod arall sylw at ddau fater:

Yr un mater coch – sef sicrhau nad yw plant yn cael eu lleoli mewn gwasanaethau heb eu rheoleiddio, a’r angen i ganfod lleoliadau addas, cofrestredig. Awgrymodd Aelod y dylid cyfeirio’r strategaeth gomisiynu Plant, ac yn enwedig y mater ynghylch plant yn cael eu lleoli mewn gwasanaethau heb eu rheoleiddio, i’r SOSC2 am ystyriaeth bellach.
Un o’r eitemau ambr – sef, cynllunio gweithlu rhanbarthol a’r angen am fwy o syniadau, cynigion a chanlyniadau cadarn yn ymwneud â’r mater hwn.

Gofynnodd Aelod pa mor gynhwysfawr yw’r Olrheiniwr Rheoleiddio. Mewn ymateb, nododd y Rheolwr Polisi Corfforaethol a Materion Cyhoeddus ei fod yn cynnwys holl reoleiddwyr gwasanaethau llywodraeth leol, gan gynnwys Archwilio Cymru, Arolygiaeth Gofal Cymru, ac Estyn.
Er ei fod yn croesawu datblygiad yr olrheiniwr gan awgrymu ei fod yn helpu’r Pwyllgor i gyflawni ei ddyletswyddau, roedd Aelod Lleyg yn credu y byddai’n ddefnyddiol gwybod mwy am gamau gweithredu’r dyfodol (nid yr un a nodwyd yn unig), ac i gael llinell neu ddwy yn dweud beth sydd ar y gweill o ran camau gweithredu’r dyfodol a lle mae’r data cyraeddadwy nesaf.

<u>PENDERFYNWYD</u>:
Bu’r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn ystyried y pwyntiau cryno a’r olrheiniwr rheoleiddio manwl, gan godi materion o bryder i’w harchwilio’n ddiweddarach.
Gan fod y Pwyllgor eisoes yn gweithredu proses atgyfeirio o ran archwiliadau / argymhellion penodol i’r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Pwnc perthnasol, roedd y pwyllgor yn derbyn y cynnig ym mharagraff 3.1 o’r adroddiad – sef bod y Pwyllgor yn derbyn adroddiad byr bob chwe mis yn nodi’r hyn sydd wedi digwydd o safbwynt y broses graffu ar eitemau sydd wedi cael eu hatgyfeirio.
</td></tr>
<tr><td>Dyddiad y Penderfyniad</td><td>25 Ionawr 2024</td></tr>
</table>

125. Adroddiadau Archwilio Cymru ar y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio

Penderfyniad	Pwrpas yr adroddiad hwn oedd cyflwyno adroddiadau gan Archwilio Cymru i'r Pwyllgor. Mewn ymateb i'r adroddiad, bu Aelodau'n trafod ystod o faterion, gan gynnwys y canlynol: • Cynaliadwyedd ariannol llywodraeth leol. • Deddfwriaeth a basiwyd gan Lywodraeth Cymru sy'n gosod dyletswyddau gorfodol ar awdurdodau lleol heb ddarparu'r adnoddau i'w gweithredu. • Arferion llywodraethu'r awdurdodau Tân ac Achub, ac yn benodol, y gwerth posibl a ddaw drwy recriwtio aelodau annibynnol. • Materion ehangach ynghylch llywodraethu o fewn cyrff cyhoeddus yng Nghymru. • Arfer da a pherthnasedd adroddiadau archwilio cenedlaethol. • Y gwaith arfaethedig ar reoli rhaglenni cyfalaf. Nododd y Cadeirydd bod Pen-y-bont yn gwneud y gorau posibl gyda'r adnoddau sydd ar gael o ran llywodraethu. <u>PENDERFYNWYD</u>: Nododd y Pwyllgor yr Adroddiad gan Archwilio Cymru ar y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn Atodiad A.
Dyddiad y Penderfyniad	25 Ionawr 2024

126. Asesiad Risg Corfforaethol

Penderfyniad	Pwrpas yr adroddiad hwn oedd darparu Asesiad Risg Corfforaethol diwygiedig i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Mewn ymateb i'r adroddiad, bu Aelodau'n trafod ystod o faterion, gan gynnwys y canlynol: • Nododd Aelod ei bod hi'n anodd gwybod lle i ddechrau o ran risg o ystyried y sefyllfa gyllidebol bresennol. O ganlyniad, mae'n debygol y bydd angen adolygu'r gofrestr risg yn sylweddol. Nododd yr Aelod nad oedd unrhyw beth y gallwn ni ei wneud fel Cyngor i leihau'r risgiau drwy reolaeth effeithiol. Ymatebodd y Cadeirydd

	i hyn drwy nodi bod storm berffaith yn digwydd gan fod popeth yn taro'r Cyngor ar yr un pryd; y materion yn ymwneud â'r gweithlu, yr holl faterion ariannol, a'r galw cynyddol ar draws Pen-y-bont am rai o'r gwasanaethau allweddol. • Mewn perthynas â'r ddau risg etifeddol yn ymwneud â COVID a gynigiwyd ar gyfer eu dileu, awgrymodd Aelod bod angen casglu'r wybodaeth hon yn y gofrestr o ystyried y risg o bandemig ac argyfyngau iechyd yn y dyfodol. • Awgrymodd Aelod bod un risg ar goll yn ymwneud â phenderfyniadau ariannol sy'n cael eu gwneud gan arwain at risg gynyddol o fethu â bodloni gofynion statudol. • Cynigiwyd y gallai'r gofrestr risg fod yn gysylltiedig â'r amcanion lles. Byddai hyn yn darparu trosolwg ehangach a mwy gwerthfawr o effaith y risgiau ar y gymuned ehangach. Mewn ymateb i'r drafodaeth, awgrymodd y Prif Swyddog - Cyllid, Perfformiad a Newid, dylid canolbwyntio yn y fersiwn nesaf o'r gofrestr ar y ffordd y caiff y gofrestr ei chyflwyno, ei ffocws a sut y caiff ei hadrodd nawr ein bod mewn cyfnod mor fregus. Awgrymodd aelod lleyg, er nad yw materion cyllideb, cyllid a staffio yn risgiau ynddynt eu hunain, y risgiau yw na fyddwn yn gallu gwneud neu gyflawni rhywbeth, a'r rheswm dros hynny mewn gwirionedd yw diffyg cyllideb neu ddiffyg staff. Roedd hefyd yn credu bod mater cyflwyniadol o ran blaenoriaeth y rhestr. Yr un mwyaf amlwg iddo oedd yr un gyda'r risg mwyaf yn ymwneud â'r gwasanaethau cymdeithasol, ac roedd wedi'i osod ar waelod y Gofrestr. <u>PENDERFYNWYD</u>: Bu'r Pwyllgor yn ystyried yr Asesiad Risg Corfforaethol (Atodiad A); a chytunodd i ddileu'r risgiau a nodir ym mharagraff 3.2 cyn cyflwyno'r Asesiad Risg Corfforaethol i'r Cyngor i'w gymeradwyo ar 28 Chwefror.
Dyddiad y Penderfyniad	25 Ionawr 2024

127. Strategaeth Reoli'r Trysorlys 2024-25

Penderfyniad	Pwrpas yr adroddiad hwn oedd cyflwyno drafft o Strategaeth Reoli'r Trysorlys ar gyfer 2024-25 i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, sy'n cynnwys Strategaeth Fenthyca 2024-25, Strategaeth Fuddsoddi'r Trysorlys 2024-25, a Dangosyddion Rheoli'r Trysorlys ar gyfer y cyfnod rhwng 2024-25 a 2026-27.

	Mewn ymateb i'r drafft o Strategaeth Reoli'r Trysorlys 2024-25, bu Aelodau'n trafod y materion canlynol: • Y meincnod o ran atebolrwydd. • Y ddarpariaeth refeniw gwirfoddol, a phe byddai ein cynlluniau benthyca cyffredinol yn lleihau pe byddem yn lleihau ein rhaglen gyfalaf arfaethedig, a fyddai hynny'n darparu mwy o arian i'r Cyngor ar gyfer y gyllideb refeniw. • Y cyfleoedd benthyca sydd ar gael i Gynghorau Dosbarth, Tref neu Gymuned, a ph'un a fyddai'r Cyngor Bwrdeistref yn benthyca iddynt. Roedd swyddogion yn cydnabod bod hyn yn bosibl er nad oedd y Cyngor wedi gwneud hyn erioed. Gall cynghorau Tref a Chymuned fenthyg gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus. <u>PENDERFYNWYD</u>: Gwnaeth y Pwyllgor: • Drafod y drafft o Strategaeth Reoli'r Trysorlys ar gyfer 2024-25; ac • Argymell y dylid cyflwyno fersiwn derfynol o Strategaeth Reoli'r Trysorlys, sy'n adlewyrchu'r wybodaeth ariannol ddiweddaraf a oedd ar gael ar 31 Rhagfyr 2023, i'r Cyngor i'w gymeradwyo ar 28 Chwefror 2024.
Dyddiad y Penderfyniad	25 Ionawr 2024

128. Datganiad Cyfrifon Archwiliedig 2022-23

Penderfyniad	Pwrpas yr adroddiad hwn oedd cyflwyno Datganiad Cyfrifon archwiliedig 2023-23 i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i'w gymeradwyo, a oedd ar fin cael ei ardystio gan archwilwyr allanol, Archwilio Cymru, ynghyd â Llythyr Cynrychiolaeth cysylltiedig y Cyngor, y Datganiad Llywodraethu Blynyddol sy'n cael ei gynnwys fel rhan o'r Datganiadau, a llythyr yr archwilwyr mewn perthynas ag archwilio'r cyfrifon. Nodwyd cywiriad i'r adroddiad: *Bydd adroddiad yr archwilydd Annibynnol o adroddiad Archwilydd Cyffredinol i Gymru i Aelodau Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont a gynhwysir o fewn y Datganiad Cyfrifon ar dudalennau 79 – 82 (179 - 182 yn y pecyn hwn) yn cael ei ddisodli gan yr adroddiad diwygiedig a gynhwysir yn Atodiad B – yr Adroddiad Archwilio Arfaethedig ar dudalennau*

	9 - 12 (225 – 228 o'r pecyn adroddiadau). Gwneir hyn er mwyn diweddaru adroddiad archwilio eleni yn dilyn cwblhau'r archwiliad. Mewn ymateb i'r adroddiad, roedd Aelodau'n hapus i nodi bod Archwilio Cymru yn bwriadu cyhoeddi barn ddiamod unwaith y byddant yn derbyn y llythyr cynrychiolaeth, ar ôl trafod i ba raddau y mae barn ddiamod yn ddiofyn yng Nghymru, a, gan ystyried y gallai cynigion cyllidebol ar gyfer y flwyddyn nesaf arwain at leihad yn niferoedd yn yr adran Gyllid, a oedd swyddogion yn hyderus y byddent yn gallu cwblhau'r cyfrifon o fewn amserlen debyg y flwyddyn nesaf. Nododd aelod lleyg bod capsiwn llun (Gorsaf Fysiau Pen-y-bont) ar dudalen 103 o'r Datganiad Cyfrifon heb lun. Cytunwyd y byddai hwn yn cael ei dynnu allan. Nododd aelod lleyg, o dan yr adran Grantiau Cyfleusterau'r Anabl ar dudalen 108 o'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol, bod angen cywiro'r cyfeiriad at y Cyngor yn defnyddio fframwaith contractwyr yn ystod '2023-23' i ddweud '2023-24'. <u>PENDERFYNWYD</u>: Gwnaeth y Pwyllgor: • Gymeradwyo Datganiad Cyfrifon archwiliedig 2022-23 (Atodiad A). • Nodi adroddiad Archwiliad Cyfrifon gan yr archwilwyr a benodwyd (Atodiad B). • Nodi a chytuno y byddai'r Llythyr Cynrychiolaeth terfynol i Archwilio Cymru yn cael ei lofnodi gan Gadeirydd y Pwyllgor a'r Swyddog Adran 151 (Atodiad C). • Gwneud cais i gyflwyno adroddiad 'gwersi a ddysgwyd' ar gyfer cyfarfod nesaf y Pwyllgor.
Dyddiad y Penderfyniad	25 Ionawr 2024

129. Datganiad Harbwr Porthcawl 2022-23

Penderfyniad	Pwrpas yr adroddiad hwn oedd cyflwyno Datganiad archwiliedig Harbwr Porthcawl ar gyfer 2022-23, a atodir yn Atodiad A i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i'w gymeradwyo.

	Bu Aelodau'n trafod nifer o faterion a chodwyd nifer o gwestiynau mewn ymateb i'r adroddiad, gan gynnwys: • Yr hyn sy'n ofynnol i'r Cyngor ei wneud o ran y gweithdrefnau cyfrifeg ar gyfer Harbwr Porthcawl. Cydnabuwyd fod angen i swyddogion baratoi datganiad cyfrifon blynyddol ar wahân ar gyfer gweithgareddau'r harbwr, ac mai dyna pam yr oedd y datganiad yn cael ei gwblhau'n flynyddol. • Statws Harbwr Porthcawl fel rhan o Gyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont. Cadarnhaodd swyddogion nad oedd gofyniad i'w weithredu ar wahân a bod ganddo gyfrif banc ar wahân er enghraifft. Cafwyd cadarnhad ei fod yn ymwneud â Deddf Harbwrs 1964. Nid oes gofyniad i redeg yr Harbwr fel endid ar wahân. Roedd yr Harbwr yn ffurfio rhan o gyfrifon cyffredinol y Cyngor ac roedd y Datganiad yn Atodiad A yn ddetholiad yn unig o'r cyfrifon llawn. • Yr incwm a gynhyrchir, diffyg cronfa amlwg wrth gefn, a ph'un a oedd yn derbyn cymhorthdal fel rhan o'r Cyngor. • Awgrymodd Aelod y dylai Harbwr Porthcawl fod wedi bod yn ariannu ei hun ers blynyddoedd. • Awgrymodd y Cadeirydd, at y dyfodol, y gallai tudalen gyntaf yr adroddiad ddarparu ychydig mwy o fanylder a fyddai'n helpu Aelodau i ddeall yr hyn sy'n cael ei adrodd, ond hefyd i nodi bod incwm a gwariant gwirioneddol yr harbwr hefyd o fewn Datganiad Cyfrifon y Cyngor. • Cynigiwyd y dylid fframio'r adroddiad mewn ffordd sy'n ei gwneud hi'n haws i'r cyhoedd ei ddeall. • Roedd statws yr harbwr yn rhoi rhwymedigaeth ar y Cyngor i'w gynnal a'i gadw, yn ogystal â goblygiadau ariannol posibl pe byddai digwyddiad difrifol yn digwydd yno. • Nododd Aelod y gallai'r Cyngor fod yn rhoi cymhorthdal i rywbeth sy'n darparu gwasanaeth i'r rhai hynny sy'n ddigon ffodus i fod yn berchen ar gychod. • Nodwyd bod opsiwn i roi nodiadau datgelu ychwanegol yn y datganiad, megis gwybodaeth gefndirol ar y sail statudol y mae'r cyfrifon yn cael eu paratoi oddi tanynt. <u>PENDERFYNWYD</u>: Cytunodd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i ddarparu awdurdod dirprwyedig i'r Cadeirydd i gymeradwyo datganiad diwygiedig Harbwr Porthcawl ar gyfer 2022-23 wedi'i archwilio yn Atodiad A, yn ddibynnol ar gynnwys y newidiadau a drafodwyd yn y cyfarfod.
Dyddiad y Penderfyniad	25 Ionawr 2024

130. Cynnydd yn erbyn Cynllun Seiliedig ar Risg Archwilio Mewnol 2023-24

Penderfyniad	Pwrpas yr adroddiad oedd rhoi datganiad sefyllfa i Aelodau'r Pwyllgor ar y cynnydd a wnaed yn erbyn y gwaith archwilio oedd wedi ei gynnwys ac a gymeradwywyd yng Nghynllun Seiliedig ar Risg Archwilio Mewnol 2023-24. Cyhoeddodd Pennaeth y Gwasanaeth Archwilio Mewnol Rhanbarthol ar ddechrau'r eitem agenda hon bod y cytundeb a arweiniodd at sefydlu'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol Rhanbarthol yn cyrraedd y cyfnod adnewyddu ym mis Ebrill 2024, a bod un o'r partneriaid, sef Cyngor Rhondda Cynon Taf, wedi nodi nad yw'n dymuno parhau gyda'r bartneriaeth pan fydd y cytundeb pum mlynedd cyntaf yn dod i ben ar 31 Mawrth. Ceisiodd sicrhau Aelodau ynghylch dyfodol y gwasanaeth drwy nodi nad oedd unrhyw broblemau o ran ansawdd y gwasanaeth na pherthnasau. Roedd trafodaethau gydag awdurdodau lleol eraill ar waith i ymuno â'r bartneriaeth. Mewn ymateb, nododd y Cadeirydd y byddai Aelodau eisiau derbyn sicrwydd y byddai gwasanaeth arferol yn parhau, ac na fydd y datblygiad hwn yn effeithio'n sylweddol ar y gwasanaeth rhanbarthol. Nododd y Prif Swyddog - Cyllid, Perfformiad a Newid mai eu bwriad oedd argymell i'r Cabinet y dylai Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont barhau gyda'r trefniant ar y cyd at y dyfodol. Roedd y cynnydd a wnaed yn erbyn cynllun archwilio mewnol seiliedig ar risg 2023-24 ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2023 a 31 Rhagfyr 2023 yn dangos bod 22 o'r 42 adolygiad archwilio a gynlluniwyd wedi cael eu cwblhau hyd yn hyn, sy'n gyfwerth â chyfradd gwblhau o 52%. Mae'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol Rhanbarthol wedi gosod targed o gwblhau 50% erbyn diwedd chwarter 3, sy'n rhoi Pen-y-bont mewn sefyllfa ffafriol i gyflawni ei dargedau diwedd blwyddyn a galluogi barn gyffredinol. O'r 22 archwiliad, mae 19 wedi derbyn *Sicrwydd Sylweddol neu Resymol* ac mae 3 wedi derbyn *Sicrwydd Cyfyngedig.* Mae dau o'r rhain wedi cael eu cwblhau ers yr adroddiad blaenorol, ac roedd manylion wedi cael eu cynnwys o fewn yr adroddiad. Yn gynwysedig yng nghynllun eleni roedd 12 archwiliad nad oedd wedi cael eu gwneud neu eu cwblhau yn ystod 2022-23. Roedd 9 o'r 12 archwiliad bellach wedi'u cwblhau, gyda'r 3 sy'n weddill ar waith.

	PENDERFYNWYD: Nododd y Pwyllgor gynnwys yr adroddiad a'r cynnydd a wnaed yn erbyn Cynllun Archwilio Mewnol Seiliedig ar Risg 2023-24.
Dyddiad y penderfyniad	25 Ionawr 2024

131. Monitro Argymhellion Archwilio Mewnol

Penderfyniad	Pwrpas yr adroddiad hwn oedd darparu datganiad sefyllfa i'r Pwyllgor ynghylch argymhellion archwilio mewnol a wnaed i nodi'r rhai sydd wedi cael eu gweithredu a'r rhai sy'n weddill. Gwnaed cyfanswm o 53 o argymhellion blaenoriaeth uchel a chanolig yn dilyn cwblhau'r archwiliadau yng nghynllun blynyddol 2023-24. Mae pob un wedi cael ei gytuno, a hyd yn hyn, mae 16 ohonynt wedi cael eu gweithredu, mae 6 ohonynt yn hwyr, ac mae gan 31 ohonynt ddyddiad gweithredu yn y dyfodol. Roedd 6 argymhelliad yn hwyr yn cael eu cwblhau, a phob un ohonynt wedi cael eu gwneud yn ystod archwiliadau 2023-24. Mae 13 o'r argymhellion a wnaed yn archwiliadau 2021-22 a 2022-23 yn dal i ddangos dyddiadau cwblhau yn y dyfodol. Mewn ymateb i'r adroddiad, bu Aelodau'n archwilio nifer o faterion: • Roedd Aelod yn bryderus nad oedd Seiberddiogelwch yn derbyn sylw digonol. Roedd y mater o benodi Prif Swyddog Diogelu Gwybodaeth yn golygu nad oedd modd mynd i'r afael â'r mater gyda digon o frys a difrifoldeb. Roedd yn credu bod angen ailedrych ar yr adran gyfan ar Seiberddiogelwch a'i gyflwyno gerbron y Pwyllgor unwaith eto am ystyriaeth bellach. Mewn ymateb, roedd y Cadeirydd yn credu y byddai'r mater hwn wedi dychwelyd fel eitem benodol ym mis Ebrill, neu o leiaf wedi cyflwyno diweddariad ar gynnydd i'r Pwyllgor. Cytunodd Pennaeth y Gwasanaeth Archwilio Mewnol Rhanbarthol a'r Prif Swyddog - Cyllid, Perfformiad a Newid i gynnal trafodaethau pellach ynglŷn â'r geiriad a'r camau gweithredu a gytunwyd. • Yr angen i fynd i'r afael ag oedi wrth i'r Cyngor gwblhau cytundeb rhwydwaith newydd gyda'r cyflenwr iTrent. Awgrymwyd bod angen gwahodd y Rheolwr Systemau i gyfarfod y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn y

	dyfodol i egluro pryd y byddai'r System iTrent yn cael ei gyflwyno, o ystyried yr holl adolygiadau i'r dyddiad gweithredu gwreiddiol a gytunwyd. • Rôl cyllid preifat mewn ysgolion a'r canllawiau a ddarperir gan yr adran Gyllid i gefnogi ysgolion. Mae gan y rhan fwyaf o ysgolion gyllid preifat mewn ysgolion gyda chanllawiau ariannol penodol ar gyfer eu defnydd yn cael eu darparu gan y Tîm Cyllid. • Y risg uchel sy'n gysylltiedig â Cherbydau Ysgol a'r angen i fynd i'r afael â materion trwyddedau gyrru staff ar frys. Nododd y Cadeirydd bod nifer o faterion yn yr adroddiad a oedd wedi cael eu hadolygu dro ar ôl tro, a'i fod o'r farn nad oedd hynny'n ddigon da, a bod angen i bobl gael eu dal i gyfrif am faterion sydd heb dderbyn sylw. Felly, cynigiodd y dylid gwahodd y Rheolwr Systemau a'r Cyfarwyddwr perthnasol i gyfarfod y pwyllgor i archwilio'r materion yn ymwneud â'r system iTrent, a bod angen rhoi sylw i'r mater yn ymwneud â cherbydau ysgol ar frys. O ran y mater cerbydau ysgol, gofynnodd y Cadeirydd i Bennaeth y Gwasanaeth Archwilio Mewnol Rhanbarthol ysgrifennu llythyr brys at y pennaeth a'r corff llywodraethu i'w cynghori y byddent yn cael gwahoddiad gerbron y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i ateb y materion a amlinellwyd yn yr adroddiad os na fydd y materion yn derbyn sylw. Cynigiodd y Cadeirydd y byddai modd mynd i'r afael â'r materion mewn un cyfarfod arbennig unigol, a gofynnodd i'r Gwasanaethau Democrataidd drefnu hynny. Mewn ymateb i hynny, dywedodd Aelod yn glir ei fod eisiau nodi yn y cofnodion nad oedd eisiau i rieni fynd â ni i gyfraith fel corff corfforaethol am beidio â gwneud ein gwaith. Gan ychwanegu at hynny, awgrymodd Aelod y dylai'r Pwyllgor gyhoeddi y dylai unrhyw berchennog cam gweithredu sy'n hwyr yn cwblhau'r cam ddisgwyl mynychu'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i egluro. <u>PENDERFYNWYD</u>: Nododd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio gynnwys yr adroddiad a buont yn ystyried y wybodaeth a ddarparwyd mewn perthynas â statws yr argymhellion blaenoriaethau uchel a chanolig a wnaed gan y Gwasanaeth Archwilio Mewnol Rhanbarthol. Yn ogystal, gofynnodd y Pwyllgor am y canlynol: • Bod cyfarfod ychwanegol yn cael ei drefnu erbyn mis Chwefror/Mawrth i edrych ar rai o'r argymhellion archwilio sy'n weddill – yn benodol, y rhai hynny sy'n ymwneud â Cherbydau Ysgol a'r System iTrent – yn yr adroddiad

	monitro Argymhellion Archwilio Mewnol. • Y byddai Seiberddiogelwch yn cael ei ystyried fel eitem ar wahân yn ystod cyfarfod y Pwyllgor ym mis Ebrill.
Dyddiad y Penderfyniad	25 Ionawr 2024

132. Grantiau Cyfleusterau'r Anabl – Adroddiad Cynnydd a Datganiad Sefyllfa

Penderfyniad	Pwrpas yr adroddiad hwn oedd rhoi diweddariad i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar y camau a gymerwyd i wella'r gwasanaeth Grantiau Cyfleusterau'r Anabl ac i ddarparu gwybodaeth ar y sefyllfa hyd yn hyn. Mewn ymateb i'r adroddiad, nododd Aelod y gwelliannau cadarnhaol a wnaed ac edrychwyd ar y mater o wybodaeth gyd-destunol a data perfformiad er mwyn deall sefyllfa bresennol y Cyngor o ran darparu'r gwasanaeth. Nodwyd hefyd bod y Cyngor yn gwneud y gorau o'r cyllid sydd ar gael. Yr unig ffordd y byddai modd sicrhau mwy o swyddi fyddai gyda chyfalaf ychwanegol. PENDERFYNWYD: Nododd y Pwyllgor y cynnydd a wnaed hyd yn hyn i wella'r gwasanaeth Grantiau Cyfleusterau'r Anabl a'r sefyllfa bresennol, a nodwyd bod swyddogion wedi cyflawni eu cyfrifoldebau i'r Pwyllgor ac y byddai modd cyfeirio'r mater i'r Pwyllgor Craffu mwyaf priodol i'w ystyried yn y dyfodol.
Dyddiad y Penderfyniad	25 Ionawr 2024

133. Blaenraglen Waith 2023-24 a 2024-25

Penderfyniad	Pwrpas yr adroddiad hwn oedd gofyn am gymeradwyaeth ar gyfer y Flaenraglen Waith ddiwygiedig ar gyfer 2023-24 a'r Flaenraglen Waith ddrafft ar gyfer 2024- 25. Yn ogystal â'r eitemau a amlinellwyd yn yr adroddiad, roedd tri pheth wedi codi yn y cyfarfod a fyddai'n cael eu

	hychwanegu at y Flaenraglen Waith: • Adroddiad 'gwersi a ddysgwyd' mewn perthynas â'r Datganiad Cyfrifon. • Y cais am gyfarfod ychwanegol ym mis Chwefror/Mawrth i archwilio rhai o'r argymhellion sy'n weddill yn yr adroddiad Monitro Argymhellion Archwiliad Mewnol. • Y byddai Seiberddiogelwch yn cael ei ystyried fel eitem ar wahân yn ystod cyfarfod y Pwyllgor ym mis Ebrill. PENDERFYNWYD: Yn amodol ar yr addasiadau a drafodwyd yn y cyfarfod, fe wnaeth y Pwyllgor ystyried a chymeradwyo'r Flaenraglen Waith ddiwygiedig ar gyfer 2023-24 a'r Flaenraglen Waith ddrafft ar gyfer 2024-25.
Dyddiad y Penderfyniad	25 Ionawr 2024

134. Materion Brys

Penderfyniad	Dim
Dyddiad y Penderfyniad	25 Ionawr 2024

I arsylwi trafodaethau pellach a gafwyd am yr eitemau uchod, cliciwch y ddolen hon ar gyfer Rhan Un a hon ar gyfer Rhan Dau.

Daeth y cyfarfod i ben am 13:48.